

Ressenya realitzada per Joan Gibert

*Responsable de la Comissió organitzativa dels Col·loquis de Psicoanàlisi,
Educació i Salut Mental.*

Es pot promoure l'encontre?

Leonora Troianovski. Psicoanalista, membre de la ELP i la AMP.
Psicòloga clínica. CSM Cornellà de Llobregat.

Experiència de treball en la xarxa pública d'Atenció Primària amb metges
de família, en el programa de suport a l'Atenció Primària del Parc Sanitari
de St. Joan de Déu.

Aprendre del cas III

Joan Gibert. Psicoanalista. Membre de la ELP i la AMP. Catedràtic
d'orientació educativa.

Una experiència de treball en el context de formació del professorat de
secundària i professionals de les UEC's, en el programa de Formació
Permanent del professorat impulsat pel Centre de Recurs Pedagògics de
l'Alt Camp.

Leonora Troianovski, membre de l'Escola Lacaniana de Psicoanàlisi, va fer
un reeixit esforç de transmissió per a apropar-nos a l'experiència de
treball amb metges de família, que du a terme en el marc d'un programa
de suport a l'Atenció Primària del Parc Sanitari de St. Joan de Déu.

Una experiència de treball entre medicina i psicoanàlisi, que la ponent s'havia proposat transmetre a partir de la pregunta: *Es pot promouvoir l'encontre?*

Pregunta més que pertinent quan allò que avui es promou a ultrança és la medicina basada en l'evidència, quan la dimensió subjectiva del pacient i el propi acte mèdic, són esborrats i foragitats de la pràctica pels protocols.

Per començar va diferenciar l'enfoc: la Salut mental dins la MBE¹ orienta la pràctica amb el DSM, prescindint del que hi ha de més singular en el que diu el pacient, la psicoanàlisi, en canvi acull el real del símptoma incloent la diferència.

Mentre que la medicina, perseguint l'obtenció de quelcom homogeni, comptable i susceptible de ser gestionat, esborra lo real; la psicoanàlisi hi aposta. Al cap i a la fi el símptoma és la resposta que cadascú es veu obligat a donar on no hi ha una resposta estàndard.

Si la medicina de l'evidència tracta de fer-ho passar tot pel sedàs de l'estadística i la xifra comptable, la psicoanàlisi aposta per l'escolta inserida en la lògica de "l'u per u".

A través d'una sèrie de vinyetes clíniques, extretes de la pràctica de la Leonora amb metges de família, vam poder copsar l'angoixa que genera en els professionals aquesta pràctica mèdica descarnada i avaluada en base a objectius.

Al costat dels estralls també vam poder les bondats derivades d'aquesta experiència que, en paraules de Troianosvski, permet "reintroduir en l'acte

¹ Medicina Basada en la Evidència

mèdic la dimensió de la transferència que li és *pròpia* i que el protocol li *ex-pròpia*".

Per la seva part, Joan Gibert, membre també de l'ELP, va presentar les línies mestres d'Aprenre del Cas, una modalitat de psicoanàlisi aplicada a l'educació, que es troba en el seu tercer any de vida.

De l'experiència, situada en el context de formació del professorat, en participen professors i educadors d'institut, d'UEC² —Unitats d'Escolaritat Compartida— , CRAE³ i CREI⁴ —Centres Residencials d'Acció Educativa.

Experiència que, com el mateix Gibert explicà, neix de la pregunta: Com transferir al camp de l'educació el saber derivat del *cas x cas*?

Una pregunta impulsada pel desig de treballar amb les companyes i companys de claustre, en un ambient no contaminat per les avaluacions i la pressa; i acompanyada per les ganes de trobar un encaix als professionals de les UEC's, una manera d'atorgar dignitat a una funció educativa poc reconeguda per les administracions.

La presentació del funcionament de l'Espai "Aprenre del Cas III" va apostar per una posada en escena eminentment didàctica, fins al punt que l'exposició del cas "Pep" la va assumir la **Montse Vallès**, una professora de secundària que ha participat de les tres edicions.

La Montse, aleshores tutora del Pep, va triar aquest cas perquè hi havia alguna cosa que la neguitejava i que no sabia com gestionar. La pregunta

2 http://ca.wikipedia.org/wiki/Unitat_d%27Escolaritzaci%C3%B3_Compartida

3 http://www.resilis.org/ca/serveis_crae.php

4 http://www.resilis.org/ca/serveis_crei.php

que despertava la seva angoixa tenia a veure amb la gestió de la informació: de què parlar i fins on?

Aquesta prevenció arribava a l'insuportable davant una mare que ho volia saber tot del seu fill. De l'anàlisi conjunt en van sortir unes orientacions a la tutora que van aconseguir a rebaixar la tensió.

Es tractava de preservar el lloc de "recer" que posés al Pep a resguard de la mirada invasiva de sa mare, i de circumscriure la informació al terreny acadèmic. Com? Evitant convertir-se en un apèndix de la mirada materna i fent ús de l'autoritat, derivada del saber pedagògic, com forma de posar límit a l'excés.

L'exposició de les dues experiències, una de l'àmbit mèdic, l'altra de l'educatiu, va permetre copsar una afinitat sorprenent, fins el punt que, en diversos moments, els significants: metge-professor, pacient-alumne, s'haguessin pogut intercanviar sense alterar-ne el sentit.

Aquesta afinitat m'ha convidat a fer extensiva la pregunta, que la Leonora es plantejava en l'àmbit mèdic, al camp de l'educació: *És possible l'encontre?*

Les experiències ens mostren que l'encontre de la psicoanàlisi amb la medicina i l'educació és possible, sempre i quan, el desig de l'analista es posi en joc.